

Dit zijn mijn **bemerkingen en suggesties i.v.m. het project voor de heraanleg van de Ninoofse Poort**, dat voorgesteld werd op 3/09/2008 door de Brusselse ministers Evelyne Huytebroeck en Pascal Smet en de burgemeester van Sint-Jans-Molenbeek, Philippe Moureaux. «*MASTERPLAN 2010 voor nieuwe publieke ruimtes in de Kanaalzone*»

2. Waarom krijgt de auto nog steeds absolute prioriteit?

De auto is per definitie secundair en in feite niet op zijn plaats in een historische stad als Brussel. Er moet een duidelijk signaal gegeven worden: dit is een gebied waar de voetganger/fietser de eerste prioriteit heeft en dus voorrang.

- De hele site en omtrek van de Ninoofse Poort (ook de kleine ring dus) moet minimaal "**Zone 30**" zijn, gezien de vele voorzieningen voor kinderen en jongeren in de directe omtrek.
- **Bochten** zijn uitstekende snelheidsremmers. Auto's kunnen makkelijker bochten aan dan trams en bussen, dan fietsers en voetgangers. De bochten in de autowegen op het voorliggende plan lijken uitgetekend voor snelheden van 90 à 120 km per uur. Waarom?? Met kortere bochten kan men restruimtes tussen de rijvakken wegwerken en dus meer plaats vrijmaken voor voetgangers, fietsers, echte groene of openbare ruimtes.
- Het is niet te meten **hoe breed de rijvakken voor de auto's** zijn voorzien, maar ze lijken eerder heel ruim. Terwijl smallere rijvakken ook goede snelheidsremmers zijn. Ook hier: meer ruimte vrijmaken voor de prioritaire stadsbewoners en "-belevers". [Een automobilist "doorkruist" en "gebruikt" alleen de stad.]
- Er werden berekeningen en simulaties gemaakt wat het zou betekenen om een rijvak meer of minder aan te leggen in de verschillende richtingen. Juist, uiteindelijk zijn ook opnieuw de omwonenden het ergste slachtoffer van de files: fysiek gevaar, stress, tonnen CO2 en fijn stof, lawaai, stank en belangrijke bron van zwerfvuil.

Er bestaan mogelijkheden en middelen om te **ontraden**. De overheid moet signalen sturen dat het ersatz-paard dat de auto is, verouderd is en bovendien zeer schadelijk voor de mens, de stad en de planeet. Belangrijkste is: ervan uitgaan dat de auto plaats moet en zal ruimen. Dit durven voorzien en ook durven zeggen. Natuurlijk "zijn we niet tegen de auto". Zoals we ook niet "tegen de dinosaurus" kunnen zijn.

De hoofdcirculatie van de kleine ring en de aansluiting met de Ninoofse steenweg kan en moet:

- . zo smal mogelijk en voorzien om op (snelle) termijn nog te versmallen en zelfs te verdwijnen;
- . zodanig dat een zo groot mogelijk aaneengesloten publieke ruimte

ontstaat. In lusvorm naar het noordoosten verleggen (waar nu de Watan-put ligt); zo diep mogelijk (half) ingegraven waarbij de bestaande betonnen funderingen als avonturenmuur kunnen benut.

De nieuwe brug (voor voetgangers en fietsers) over het kanaal zodanig aanleggen dat ze in één grote beweging het kanaal én de hoofdverkeerswegen overbrugt. Met trappen en/of lift aan beide oevers van het kanaal.

Deze brug kan in driehoeksvorm trapsgewijs aangelegd boven het kanaal zodat ze dienst kan doen als toeschouwersplaats voor concerten op het kanaal - bv op de verbrede richel, juist in de knik van het kanaal recht tegenover dergelijke brug/theater.

Een architectuurwedstrijd voor uitschrijven. Een nieuwe merkwaardigheid creëren.

De voetgangers overal prioriteit geven.

De volledige kruispunten als één groot zebrapad inrichten (zie experimenten in UK, NL en FR). Zodat voetgangers (én fietsers) ook kruiselings kunnen oversteken tijdens de groene tijd, speciaal voor hen. Voetgangers willen (terecht) altijd de kortste weg nemen; ze verbruiken ook het meest eigen energie en tijd per afgelegde meter.

3. De historische, sociale en culturele betekenis van de site en buurt van de Ninoofse Poort maximaal benutten

De site van "de Ninoofse Poort" is uitgebreid. Men kan er makkelijk een wandeling / rondleiding doen van 2 à 3 uur met alle bezienswaardigheden / ontdekkingen. Het kan dus educatief en toeristisch een trekpleister worden.

• **Een plaats om naartoe te gaan en niet alleen om voorbij te komen.**

a. Het is de plek in Brussel waar nog duidelijk is of kan gemaakt worden, wat het **water** voor/in Brussel betekende.

De plek waar je nog kan zien hoe Brussel in een vallei is ontstaan. Met de centrale platte noord-zuid-as en de oplopende heuvels naar het oosten en het westen.

De plek waar de tweede arm van de Zenne (de "**RansfortZenne**") de stad binnenkwam via het vroegere "kleine Spui" (la Petite Ecluse). Dat "kleine Spui" is nu het **ex-onderstation** van de oude electriciteitscentrale in het centrum.

De **Zenne** zelf loopt nu onder de "boulevard" = "bolwerk" = de promenades, aangelegd bovenop de afgebroken stadsmuren en/of dichtgegooide stadswallen.

Het tracé van het **Zinneke**, het kanaaltje (coupure) dat gegraven werd bij de aanleg van het kanaal naar Willebroek (1663), is nog duidelijk te zien achter de brasserie Belle-Vue, en te herkennen in de Heyvaertstraat.

De verschillende tracés van het **tweede kanaal** (naar Charleroi) en

alle gevolgen van de wijzigingen daarin, zijn juist oorzaak van deze woestijnachtige plek, de site van de Ninoofse Poort (de huidige knik in het kanaal / het verleggen van de sluis / ...).

De **sluis** is op zich een zeer merkwaardig, spectaculair ding en industrieel erfgoed, in het centrum van onze stad.

Systematisch gebruik van water - onder alle mogelijke vormen, afhankelijk ook van het seizoen - is aangewezen. **Open kanaaltjes** met snelstromend water als begrenzers; **fonteinen; sproeiers; speelplaatsen en -vijvers; verstuivers;**

De afwatering van het **regenwater** van de hele site "openbaar" maken: tonen hoe en waar het regenwater naartoe gaat - misschien zelfs rechtstreeks in het kanaal? Zo aanschouwelijk maken welke gigantische hoeveelheid er uit de riolen kan gehouden worden (tenzij dit nodig is om het nodige spoelwater te behouden. Berlijn stinkt momenteel, ondermeer omdat er te weinig regenwater in de riolen terecht komt.)

Het park op de site moet dus zo open mogelijk blijven: een groene bodem, zonder struiken of perken, met naast de bestaande platanen een minimum aan nieuwe bomen die zo snel mogelijk een hoge blote stam en hoge kruin hebben. Zodat de "**vallei van de Zenne, het Zinneke en het Kanaal**" weer zichtbaar wordt.

De site van de Ninoofse Poort is een plek waar men een belangrijke brok sociale en economische geschiedenis van Brussel en België nog kan aflezen.

Dit "lezen van de stad" met alle beschikbare middelen bevorderen en invullen. In het oosten, in Brussel: de "fabrieksbuurt" met de nog zichtbare loodtoren, de vele resterende industriële panden, de neogothische "sociale woningen" in de Kruitmolenstraat, de ex-brasserie l'Etoile in de O.L.V.van-Vaakstraat, het onderstation van de electriciteitscentrale, het ex "slachthuis van Brussel" (het "Gesticht" Arts & Métiers). In het midden: de octrooi-paviljoenen die tot 1860 een economische grens en rem vormden rond de stad. In het westen: de site van de brasserie Belle-Vue | het kanaal | de Mariemont- en de Industriekaaien en hun vele nog resterende en ook actieve industriële panden.

Tussen de octrooi-paviljoenen, géén bomen zetten! Perspectief herstellen vanuit de westkant van het kanaal: tussen de 2 paviljoenen (in de verte dus) ziet men ook de toren van het stadhuis van Brussel... als die rommellige bomen weg zijn.

In de plaats daarvan: een stuk van het **octrooi-hekken reconstrueren**, met de poort ertussen. En uiteraard: die poort vastzetten dat ze (gedeeltelijk) open blijft. Misschien subsidie vragen aan Europa: het is zowaar een symbool van het afbreken van de letterlijke "tolhekkens" en "de poort openzetten voor de vrije markt". [Dat was dus wél revolutionair,... 150 jaar geleden!]

De ruimte voor de voetgangers aan de westkant van de paviljoenen is veel te krap. Er moet ook aan de westkant een minimum van veilig plein

zijn, om de paviljoenen in hun geheel te kunnen bekijken.

“Molen-beek” is ontstaan rond een economische pre-industriële functie: de **watermolens**. De windmolentjes aan het kanaal geven reeds een referentie naar de molens van Molenbeek. Men zou een aantal **windmolens die electriciteit opwekken** kunnen neerzetten op de site. Uiteraard niet zo’n reuzegrote monsters. Veel kleiner van schaal. Aan artiesten vragen om die van gepaste kleur te voorzien. Waarom het regenwater dat in het kanaal stroomt (als dit kan) niet via een **watermolen** laten passeren en zo ook stroom opwekken. Rentabiliteit is hier niet het eerste criterium. De educatieve, recreatieve, artistieke en sociale meerwaarde is belangrijkst.

4. Openbare ruimte = ONTMOETING creëren, stimuleren, koesteren

Het is niet genoeg een ruimte te maken en die “openbaar” te verklaren. Mensen blijven niet zitten, hangen, staan, als er geen reden toe is.

Dus alles wat nodig is en zoveel mogelijk wat nuttig zou zijn, bewust samenbrengen zodat er een punt ontstaat waar men “naartoe gaat”, een afspraak maakt, en niet louter “voorbij komt”.

Dit kan en moet gestuurd worden.

Een “station” maken

- Eén centrale stop- en dus overstapplaats v/h openbaar vervoer: tram + bus + taxi + fiets. [*Op het nieuw te creëren stadsplein op linkeroever: **Driehoek**. Centrum is: de brug over kanaal. Bouwblok aan het pompstation daartoe volledig afbreken. Is meteen start van nieuwe groen parksgebied tot aan Beekkant*Weststation*]
- Rekening houden met nieuwe tramlijnen in de toekomst: via de Fabriekstraat naar het centrum: via de Delaunoystraat naar Beekkant; via het kanaal naar den Abattoir en Delacroix.

Onderzoeken om een kabelbaanlijn langs het kanaal te installeren met een stopplaats (een lus dus) op deze site. Alvast rekening houden dat dit er misschien ooit komt.

Standplaats voor huurfietsen. Standplaats voor de cambio huurwagens. Taxi-plaats voor de nieuwe groepstaxi’s. Systeem invoeren dat taxi kan opgeroepen worden (ouderwetse praatpaal?) Tram- en bus “bedding” gebruiken (via elektronische systeem dat toegang geeft tot die “bedding”)

Daaraan gekoppeld: één centraal info-, dienst- en aanspreekpunt

Bankautomaten | Hot-Spot voor internet en andere elektronische communicatie

Info-station: wachtplaats | zitplaatsen | overdekt en windvrij | met de nodige automaten voor tickets, info,...

Bij voorkeur bemand: een “levend” aanspreekpunt maken | “antenne” van de parkwachters | ...

Een historisch, cultureel en dus toeristisch vertrek- en infopunt.

Met “panoramische” tafel die verwijst naar de vele interessante

punten van de site + omgeving: historisch erfgoed, artistiek interessante punten, sociale en culturele diensten,...

Alle nutsvoorzieningsmaatschappijen verplichten om ook daar hun "centrale" te maken - vermijden / verbieden dat overal allerlei kotjes, dozen, deksels, palen, kabels,... komen. Electriciteit | Verlichtingssystemen | Aansluitingen voor geval van groot verbruik (attracties / concert / ...) Waterleidingen | Aansluitingen voor pompiers | Kranen en bedieningspanelen voor fontein en | Kabelmaatschappijen | Riolering |

Afvalsorteer"centrale" [op buurtniveau] met ondergrondse collectoren voor glas / blik / plastic / papier / batterijen / olie...

Als centrale functie voor een nieuw te bouwen ding: een verdeel-/afhaal-punt voor kleine goederen

Met stockeerruimte. Vaste verbinding en bevoorrading via de (goederen)tram.

Postbus en post-automaten (zogenaamd "Postpunt") | Afhaalpunt voor koeriersdiensten (NMBS, TNT, DHL,...) en internetbestellingen

De functies in de openbare ruimte zélf (zowel het groene park- als de 2 stadspleinen) **maximaal afstemmen op: ontmoeting.**

Kleine marktplaats (nutsvoorzieningen / bereikbaarheid met bestelwagens of goederen-tram).

Plaats voor kleinschalige evenementen: kleine concerten (een kiosk?!); straattheater; ...

Spel- en sportinstallaties die ontmoeting bevorderen: geen individuele speeltuigen, maar **groepsspeeltuigen**. Bv watertuigen waar men minstens met 3 moet zijn om ze in werking te zetten. Draaimolens (op spierkracht uiteraard); wipplank;... | Banken en lighellingen naar elkaar gericht: uitnodigen tot gesprek | Installaties die energie opwekken (en opslaan): tredmolens; zwierders;... | Installaties die (zachte) muziek maken en waar men samen iets kan realiseren | Installaties om barbecue te maken | Grote gezelschapsspelen | ...

Misschien een speciaal hondenparcours voorzien met de eigen toiletten.

In géén geval een optelsom maken van "voor elk wat wils" waar elke "categorie" zijn/haar "eigen plek" krijgt.